

3.1 Valtuusto (sis. valtuusto, vaalit ja tarkastustoimi)

Toiminta-ajatus:

Valtuusto vastaa kuntakonsernin toiminnasta ja taloudesta toteuttamalla Inarin kuntastrategiaa.

Tehtävät:

Valtuusto käyttää kunnan ylintä päätösvaltaa ja päättää kuntalain 14 §:n mukaan mm. kuntastrategiasta, hallintosäännöstä, konserniohjauksesta, talousarviosta ja toimintasuunnitelmasta, sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan perusteista, tilinpäätöksen hyväksymisestä ja vastuuvapaudesta.

Tarkastuslautakunnan tehtävänä on valmistella valtuuston päätettävät hallinnon ja talouden tarkastusta koskevat asiat sekä arvioitava, ovatko valtuuston asettamat toiminnalliset ja taloudelliset tavoitteet toteutuneet.

Tarkastuslautakunnan tulee myös seurata kunnan hyvinvointi- ja terveystavoitteiden toteutumista. Tarkastuslautakunta valvoo lakisääteisten sidonnaisuuksien ilmoittamisvelvollisuuden noudattamista ja saattaa sidonnaisuusilmoitukset valtuustolle tiedoksi kerran vuodessa.

Talous (1 000 €)	TP 2024	MTA 2025	TA 2026	Muutos%	TS2027	TS2028
Toimintatuotot	42			0,00 %	15	
Toimintakulut	- 195	- 209	- 174	-17,01 %	- 223	- 181
Toimintakate	- 152	- 209	- 174	-17,01 %	- 208	- 181

Tunnusluvut	TP2024	TA2025	TA2026
Toimintakate (nettokustannukset) € / asukas	- 21	- 29	-24

Talousarvion perustelut:

Valtuuston käyttötalouteen on varattu määrärahat valtuuston oman toiminnan lisäksi mahdollisten vaalien toteutukseen ja tarkastustoimen toimintaan. Seuraavat vaalit ovat eduskuntavaalit vuonna 2027. Eduskuntavaaleihin on oikeusministeriö aiempina vuosina suorittanut kunnalle kertakorvauksena ministeriön vahvistaman euromäärän jokaista vaaleissa äänioikeutettua kunnan asukasta kohden.

Valtuuston määrärahat sisältävät valtuutettujen kokouskustannukset ml. kokouspalkkiot ja matkakustannukset.

Tarkastustoimesta maksetaan tarkastuslautakunnan kokouskustannukset sekä tilintarkastuskustannukset. Valtuuston raamiin ei sisälly henkilöstön palkkauskuluja.

Tavoitteet:

Toiminnallinen tavoite	Toimenpide	Mittari
Luonto – Luonnon kestävä käyttö	Kuntastrategian mukaiset kärkitoimenpiteet sekä kuntastrategian toteuttaminen: kunnan asukkaiden hyvinvoinnin edistäminen, palvelujen järjestäminen ja tuottaminen, laeissa säädetty palvelutavoitteet, omistajapolitiikka, henkilöstöpolitiikka, kuntalaisten osallistumis- ja vaikuttamismahdollisuudet, elinympäristön ja alueen elinvoiman kehittäminen.	Kuntastrategian painopistealueiden edistämisen toteutuminen
Elinvoima – Elinkeinojen monipuolistaminen ja ympärivuotisuuden lisääminen		Kuntastrategian painopistealueiden edistämisen toteutuminen
Saamelaisuus – Saamen kielten vahvistaminen ja kulttuurin edistämisen tukeminen		Kuntastrategian painopistealueiden edistämisen toteutuminen
Hyvä elämä – Sosiaalisesti kestävä kasvu		Kuntastrategien painopistealueiden edistämisen toteutuminen

3.2 Kunnanhallitus

Toiminta-ajatus:

Kunnanhallitus johtaa kunnan toimintaa ja vastaa kuntalaissa säädetyistä tehtävistä siten, että tehdyt päätökset ovat kuntastrategian tavoitteiden ja muiden voimassa olevien kunnan omien suunnitelmien ja ohjeiden mukaisia. Tehtävien hoitamisen lähtökohtana on kuntalaisten hyvinvoinnin, terveyden ja turvallisuuden edistäminen.

Tehtävät:

Kunnanhallituksen tehtävänä on kuntalain mukaisesti vastata kunnan hallinnosta, taloudenhoidosta sekä valtuuston päätösten valmistelusta, täytäntöönpanosta ja laillisuuden valvonnasta. Kunnanhallitus valvoo kunnan etua, edustaa kuntaa ja käyttää sen puhevaltaa, jota käyttää myös kunnanjohtaja. Kunnanhallitus vastaa myös kunnan henkilöstöpolitiikasta ja kunnan toiminnan yhteensovittamisesta. Kunnanhallitus ja kunnanjohtaja vastaavat konserni- ja omistajaohjauksesta.

Kunnanhallituksen muu toiminta perustuu vakiintuneeseen toimintaan, kuten mm. työsuojelu, henkilöstön yhteistoiminta, tiedotustoiminta ja saamen kielilain toteutukseen liittyvät asiat.

Hallinto-osasto vastaa ensisijaisesti valtuuston ja kunnanhallituksen tarvitsemista ja kunnan yhteisistä hallinnollisista ja muista palveluista. Hallinnollisia yhteisiä palveluja ovat kunnallisen demokratian toteutumiseen liittyvät ja sitä tukevat talous- ja toimintasuunnittelu ja konsernitilinpäätöksen ohjaus. Hallinto-osastolla huolehditaan myös kunnan yhteisestä tietohallinnosta ja tähän liittyvistä keskitetyistä hankinnoista.

Hyvinvoinnin ja terveyden edistäminen on kunnan perustehtävä. Kunnan laaja hyvinvointi- ja turvallisuus-suunnitelma laaditaan valtuustokausittain hytetyöryhmän ja hyvinvointikoordinaattorin johdolla. Lisäksi kuntalaisten hyvinvoinnin tilasta ja turvallisuudesta raportoidaan vuosittain valtuustolle ja raporttia hyödynnetään talous- ja toimintasuunnittelussa.

TE –palvelut siirtyivät kuntien vastuulle vuodesta 2025 lukien. Inarin kunta kuuluu Pohjois- ja Itä-Lapin työllisyysalueeseen, jonka vastuukuntana toimii Sodankylän kunta. TE-palvelut on huomioitu yritys- ja kehittämis-palvelujen talousarviossa.

Uudistettu kotoutumislaki tuli voimaan 1.1.2025. Kunnan on mm. huolehdittava maahanmuuttajien ja kotoutuja-asiakkaiden yleisestä ohjauksesta ja neuvonnasta sekä yhteiskuntaorientaatiosta. Pohjois- ja Itä-Lapin työllisyysalueen kunnat hankkivat kotoutumista tukevaa kielitaidon arviointia, kotoutumiskoulutusta sekä monikielistä yhteiskuntaorientaatiota tarvittaessa Rovaniemen koulutuskuntayhtymältä (Redu).

Talous (1 000 €)	TP 2024	MTA 2025	TA 2026	Muutos%	TS2027	TS2028
Toimintatuotot	245	58	126	117,52 %	126	127
Toimintakulut	- 3 726	- 3 206	- 2 489	- 22,38 %	- 2 643	- 2 440
Toimintakate	- 3 480	- 3 149	- 2 363	- 24,94 %	- 2 517	- 2 313

Tunnusluvut	TP2024	TA2025	TA2026
Toimintakate (nettokustannukset) €/asukas	- 482	- 441	-311

Talousarvion perustelut:

Kunnanhallituksen ja hallinnon talousarvio perustuu kuntastrategian painopisteisiin, joita ovat luonto, elinvoima, saamelaisuus ja hyvä elämä. Kuntastrategian yhteydessä hyväksyttyä edunvalvontasuunnitelmaa toteutetaan yhteistyössä mm. konserniyhtiöiden, yrittäjien, Saamelaiskäräjien ja Lapin kuntien kanssa.

Kunnanhallituksen omassa toiminnassa on varattu määrärahat kunnanhallituksen toiminnan lisäksi kunnanjohtajan, hallintojohtajan, talouspäällikön ja osittain myös viestintä- ja yhteistoimintapäällikön palkkauskustannuksiin. Viestintä- ja yhteistoimintapäällikön palkkauskustannukset on sisällytetty myös työsuojeluun ja yhteistoimintamenettelyyn. Lisäksi määrärahaa on varattu harjoittelijan kolmen kuukauden palkkakustannuksiin.

Kunnanhallituksen omaan toimintaan kuuluvat kunnanhallituksen kokoukset ja niistä aiheutuvat kustannukset kuten kokouspalkkiot.

Kunnanhallituksen muussa toiminnassa on varattu määrärahat tiedotustoimintaan, jäsenmaksuihin ja avustuksiin, kansainvälisiin- ja varsinaisiin yhteiskuntasuhteisiin, kokous- ja arkistotilojen vuokriin, osallistuvaan budjetointiin, työsuojeluun, yhteistoimintamenettelyyn, henkilöstön työterveyshuoltoon, saamen kielilain täytäntöönpanoon, hallinnon, kunnallisverotukseen, yhteisen henkilöstöhallintoon, työllistämispalveluihin, ehkäisevään päihdetyöhön, vanhus- ja vammaisneuvostoihin, Inari 150 v. valmisteluihin ja IT –kustannuksiin.

Kunta ostaa osan talous- ja henkilöstöhallintopalveluista Sarastia Oy:ltä ja ICT-palvelut LapIT Oy:ltä. Valtioneuvosto on vuonna 2026 uudistamassa hankintalain in-house-säännöksiä siten, että sidosyksikön on omistettava vähintään 10 prosenttia yhtiöstä, jotta se voi hankkia palveluja suoraan. Talousarvioon on varattu määräraha ICT-palvelujen sekä talous- ja palkkahallinnon palvelujen kilpailuttamiseen. Kunnanhallituksen menoihin sisältyy verkkoliikenteen ja osastojen yhteisten atk-ohjelmien ylläpitomaksuja. Ostopalvelukustannukset jaetaan hallintokuntien kesken käytön mukaan.

Toimivien kunnallisten palvelujen varmistamiseksi kunnan henkilöstön työhyvinvointiin panostetaan mm. selkeillä tehtäväkuvilla, kattavilla työterveyshuoltopalveluilla, kilpailukykyisellä ja ajantasaisella palkkausjärjestelmällä ja joustavalla työnantajapolitiikalla. Myös erilaisiin henkilöstöä koskeviin kehittämishankkeisiin eri toimialoilla suhtaudutaan myönteisesti. Kunnan palkkausjärjestelmää uudistetaan siten, että 3 prosentin Inari-lisästä luovutaan ja tehtäväkohtaisia/tasopalkkoja korotetaan 3 prosentilla.

Inarin kunta täyttää 150 vuotta vuonna 2026. Kunnanhallituksen talousarviossa on varattu 50 000 euroa juhluvuoden toteuttamisen viestintään ja markkinointiin, 35 000 euroa Inari-historiakirjan kuluihin sekä 15 000 euroa kesäkuussa pidettävään päätapahtumaan ja Inari-historiakirjan julkistustilaisuuteen.

Osallistuvan budjetoinnin määrärahaa korotetaan 10 000 eurolla juhluvuoden kunniaksi. Lisäksi talousarviossa on varattu 25 000 euroa SM-hiihtojen lupamaksuun.

Monitoimitalo Kuulaassa sijaitsevan osallisuuskeskuksen toiminta on kunnanhallituksen alaisuudessa. Toimintaan on palkattu osa-aikainen työntekijä määräaikaaisesti ja tehtäviin kuuluu mm. hävikkiruoan jako. Toiminnan kehittämiseen ja erityisesti iäkkäiden henkilöiden osallisuuden, aktiivisen kansalaisuuden ja elinikäisen oppimisen tueksi on haettu hankerahoitusta STM:n terveyden edistämisen määrärahasta.

Saamenkielisiin palveluihin hallinnon talousarviossa on varattu 48 000 euron määräraha saamen kielilain täytäntöönpanoon. Määräraha on varattu käännös- ja tulkkauksekustannuksiin. Kustannuksiin haetaan oikeusministeriöltä valtionavustusta.

Tavoitteet:

Luonto – Luonnon kestävä käyttö

Toiminnallinen tavoite	Toimenpide	Mittari
Kestävä maankäyttö	Ivalon alueen kokonaiskuvakartoituksen aloittaminen	Aloitettu / ei aloitettu
	Saariselän länsipuolen liikenne- ratkaisujen edistäminen	Aloitettu / ei aloitettu

Saamelaisuus – Saamen kielten vahvistaminen ja kulttuurin edistämisen tukeminen

Toiminnallinen tavoite	Toimenpide	Mittari
Saamen kielten näkyvyyden vahvistaminen	Saamenkielisen viestinnän lisääminen esim. valtuuston kokousten tulkkaus saamen kielille ja verkko- viestintä	Kielipoliittisen ohjelman (kielistrategia) indikaattorien analysointi Käännöksiin, tulkkauksiin, ilmoituksiin ja viestintään käytetty määrä- raha Tehdyt toimenpiteet/vuosi Tulkattujen valtuuston kokousten seuraajamäärä
Hyvät väestösuhteet	Turvallisen, avoimen ja oppivan keskusteluympäristön luominen	Yhdenvertaisuussuunnitelmaan liittyvä kysely valtuustokausittain
Rakentava vuoropuhelu saamelais-toimijoiden kanssa	Yhteisen edunvalvonnan ja yhteistyön kehittäminen	Säännöllinen yhteydenpito tapaamisia/vuosi Yhteiset vaikuttamistoimenpiteet kpl/vuosi

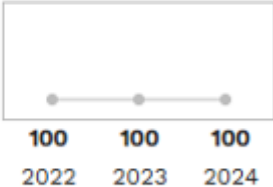
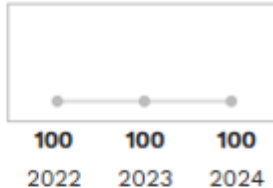
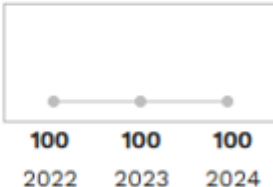
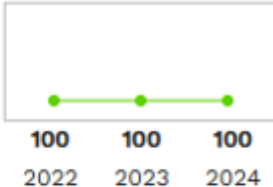
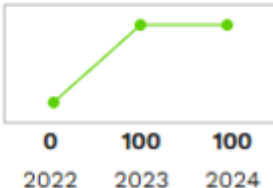
Hyvä elämä – Sosiaalisesti kestävä kasvu

Toiminnallinen tavoite	Toimenpide	Mittari
Toimivat palvelut	Sähköisen asiointipalvelun kehittäminen	HYTE-kertoimen indikaattorien kehitys Kuntalaiskyselyjen tulokset
	Kunnan henkilöstön työhyvinvointiin panostaminen	Epassin käyttömäärä Sairauspoissaolojen seuranta
Kylien tukeminen	Kylien turvallisuuteen panostaminen	Kylien turvallisuussuunnitelmat on laadittu
Ennakoarvioinnin toteuttaminen merkittävässä hankkeissa	Päätösten vaikutusten ennakoarvioinnin (EVA) toteuttaminen	Ennakoarviointien lukumäärä/vuosi

Vuoden 2026 hyvinvoinnin, terveyden ja turvallisuuden edistämisen tavoitteet ja toimenpiteet		
Hyvinvoinnin, terveyden ja turvallisuuden edistämisen tavoite	Toimenpide	Mittari
Tuetaan vanhus- ja vammaisneuvoston toiminnan kehittämistä sekä yhteistyötä Lapin hyvinvointialueen kanssa	Laaditaan vanhus- ja vammaisneuvoston toimikaudelle strategia Luodaan kirjattu yhteistyökäytäntö kunnan ja Lapin hyvinvointialueen vanhus- ja vammaisneuvostojen yhteistyölle	Strategia laadittu Yhteistyökäytäntö kirjattu
Kuntalaisten osallistumisen ja osallisuuden mahdollisuuksien lisääminen	Osallisuuskeskuksen toiminnan kehittäminen Toimenpiteet tarkentuvat laajan hyvinvointi- ja turvallisuussuunnitelman valmistuttua.	Toteutunut / ei toteutunut
Päätösten vaikutusten ennakkoarvointi (EVA) on vakiintunutta toimintaa kunnan päätöksenteossa	Päätösten vaikutusten ennakkoarvointia (EVA) tehdään eri toimialoilla.	Toimintaohjeen perusteella tehtyjen EVA-arviointien määrä toimialoittain
Arjen turvallisuuden sekä arjen turvallisuutta edistävien yhteistyörakenteiden edistäminen	Toimenpiteet tarkentuvat laajan hyvinvointi- ja turvallisuussuunnitelman valmistuttua	
Järjestöjen toimintaedellytykset pysyvät vähintään nykyisellä tasolla	Avustuksiin käytettävä määräraha pysyy vähintään ennallaan	Toteutunut / ei toteutunut
Kaikkien ikäryhmien ehkäisevällä päihdetyöllä on toimivat rakenteet	Ehkäisevän päihdetyön työryhmän laatima EPT-toimintaohjelma on hyväksytty Laaditaan EPT-toiminnan vuosikello, jossa huomioidaan teema- viikot ja erityiset viestintätarpeet Toteutetaan EPT-suunnitelman mukaiset toimenpiteet	Toteutunut / ei toteutunut EPT-vuosikello laadittu EPT-suunnitelman mukaiset toimenpiteet on huomioitu toimialojen talous- ja toimintasuunnitelmissa
Hyvinvoinnin, terveyden ja turvallisuuden tavoitteet ja toimenpiteet tarkentuvat laajan hyvinvointi- ja turvallisuussuunnitelman valmistuttua alkuvuodesta 2026.		

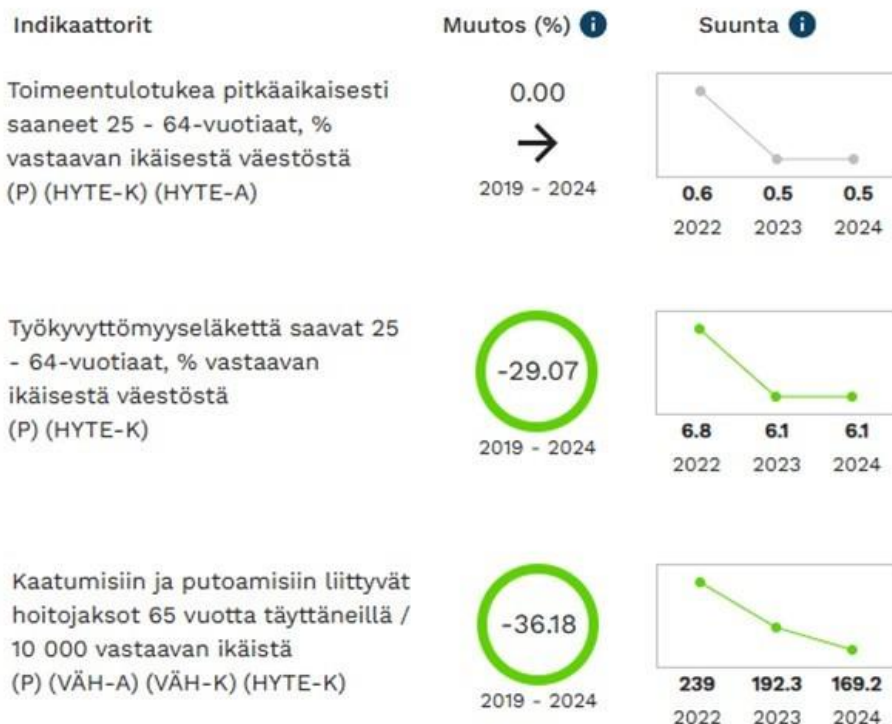
HYTE-kertoimen kuntajohtoa koskevia prosessi-indikaattoreita on viisi. THL kerää niiden tiedot parittomina vuosina keväällä ja julkaisee tulokset syksyllä.

HYTE-kertoimen prosessi-indikaattorit - kuntajohto

Indikaattorit	Muutos (%) 	Suunta
Valtuustolle raportoidaan vuosittain väestön elintavoista ja niissä tapahtuneista muutoksista (P) (HYTE-K)	0.00 → 2019 - 2024	 100 100 100 2022 2023 2024
Kunnan talousarviossa ja taloussuunnitelmassa määritellään talousarviovuodelle mittarit, joilla seurataan väestön hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen tavoitteiden toteutumista (P) (HYTE-K)	0.00 → 2019 - 2024	 100 100 100 2022 2023 2024
Kunnan tarkastuslautakunnan arviointikertomuksessa arvioidaan valtuustokausittain kunnan hyvinvointi- ja terveystavoitteiden toteutuminen (P) (HYTE-K)	0.00 → 2019 - 2024	 100 100 100 2022 2023 2024
Kunnassa toimii erikseen nimetty asiantuntija, suunnittelija tai vastaava, joka koordinoi hyvinvoinnin ja terveyden edistämistyötä (P) (VÄH-K) (HYTE-K)	100.00 2019 - 2024	 100 100 100 2022 2023 2024
Kunnan palvelujen suunnittelussa ja kehittämisessä hyödynnetään asukasraateja ja foorumeja (P) (HYTE-K)	100.00 2019 - 2024	 0 100 100 2022 2023 2024

HYTE-kertoimen tulosindikaattoreista kolme on laajasti kuntalaisia koskevia ja siten raportoidaan talousarviossa kunnanhallituksen alla. Toimeentulotukea pitkäaikaisesti saaneiden 25–64-vuotiaiden osuutta koskevan tiedon THL kerää Toimeentulotukirekisteriin kunnilta tammi-helmikuussa vuosittain ja KELAlta kuukausittain. Tilasto valmistuu seuraavan vuoden kesällä. Työkyvyttömyyseläkettä saaneiden 25–64-vuotiaiden osuutta koskeva tieto tulee ETK:n Eläketilastosta ja tieto on saatavilla tilastovuotta seuraavan vuoden keväällä. Kautumisiin ja putoamisiin liittyvien hoitojaksojen osuus 65-vuotta täyttäneillä kerätään THL:n Erikoissairaanhoidon tilastosta ja Perusterveydenhuollon tilastosta. Tilastoreportit ilmestyvät kerran vuodessa ja ne sisältävät tietoja kuluvaa vuotta edeltävältä vuodelta.

HYTE-kertoimen tulosindikaattorit - yleiset

Kaikkiaan HYTE-kertoimeen sisältyviä kunnan hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen toimintaa kuvaavia prosessi-indikaattoreita on 15 ja HYTE-työn tuloksia kuvaavia tulosindikaattoreita kuusi (6). Näiden indikaattoritietoja pohjalta lasketaan HYTE-kerroin, jonka perusteella kunnalle maksetaan valtionrahoituksen lisäosaa. Seuraavassa kuvassa on esitetty Inarin kunnan HYTE-kertoimen indikaattoreiden keskiarvot, indikaattorin kehitys viimeisimpänä kolmena raportointivuotena sekä HYTE-kerroin muutettuna euroiksi per asukas.

HYTE-kertoimen indikaattorit – kaikki toimialat

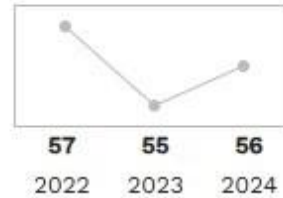
Indikaattorit

Muutos (%)

Suunta

Tulosindikaattoreiden keskiarvo
(HYTE-kerroin)
(P) (HYTE-K)

-1.75
→
2020 - 2024

Prosessi-indikaattoreiden
keskiarvo (HYTE-kerroin)
(P) (HYTE-K)

-6.58
2020 - 2024

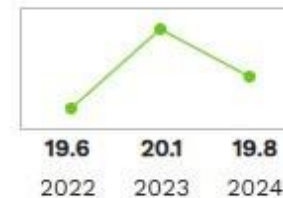
HYTE-kerroin, 0 - 100
(P) (HYTE-K)

-4.48
→
2020 - 2024

HYTE-kerroin euroa / asukas
(P) (HYTE-K)

8.20
2020 - 2024

HYTE-kerroin, 1 000 euroa
(P) (HYTE-K)

11.82
2020 - 2024

3.3 Yritys- ja kehittämispalvelut

Toiminta-ajatus:

Inarin kunnan yritys- ja kehittämispalvelut on osa hallinto-osastoa. Työtä ohjaa kunnanhallituksen elinvoimajaosto. Yritys- ja kehittämispalvelut toteuttaa kuntastrategian Elinvoima -painopistettä ja elinkeino-ohjelmaa 2024–2030. Yritys- ja kehittämispalvelut tukee investointeihin, yrityspalveluihin, kehittämiseen, työvoimaan ja kansainvälistymiseen liittyvissä asioissa yrittäjiä, yrittäjiksi ryhtyviä ja sidosryhmiä.

Tehtävät:

Inarin kunnan hallintosäännön 25 §:n mukaan elinvoimajaoston tehtävät ja toimivalta ovat:

1. elinkeino-ohjelman valmistelu ja seuranta
2. yritys- ja kehittämispalvelujen talousarvion valmistelu, seuranta ja käyttösuunnitelman hyväksyminen
3. yritys- ja kehittämispalvelujen hankkeista päättäminen ja seuranta
4. työvoimajärjestöjen toteutumisen seuranta ja arviointi sekä harkinnanvaraisista työllisyyspalveluista vastaaminen
5. kuntamarkkinoinnista vastaaminen
6. julkisen henkilöliikenteen palvelujen kehittämisen ohjaus ja seuranta
7. muiden kuntastrategian mukaisten elinvoimatoimenpiteiden edistäminen eri toimialojen tukena

Talous (1 000 €)	TP 2024	MTA 2025	TA 2026	Muutos%	TS2027	TS2028
Toimintatuotot	78	50	279	458,00 %	279	279
Toimintakulut	- 1 025	- 2 717	- 3 151	15,95 %	- 3 195	- 3 241
Toimintakate	- 947	- 2 667	- 2 872	7,67 %	- 2 916	- 2 962

Tunnusluvut	TP2024	TA2025	TA2026
Toimintakate (nettokustannukset) €/asukas	- 131	- 371,32	-384

Talousarvion perustelut:

Talousarvio ja taloussuunnitelma perustuvat Inarin kunnan elinkeino-ohjelma 2024–2030 toteuttamiseen. Elinkeino-ohjelman toiminnalliset tavoitteet ja mittarit kannustavat toimimaan yritysmuotoisesti, edistämään Inarin saavutettavuutta ulkoisesti ja kunnan alueen sisällä sekä vahvistamaan pohjoisia erityispiirteitä. Elinkeino-ohjelma on työntekoa suuntaava asiakirja ja sitä voidaan päivittää tarvittaessa vuosittain.

Investointien edistäminen -tavoitteessa laaditaan teknisen osaston kanssa yhteistyössä pitkän aikavälin matkailunkehittämissuunnitelma, joka ohjaa tulevaisuuden investointeja ja kestäviä valintoja erityisesti Ivalon ja Saariselän masterplanien puitteissa. Lisäksi valmistuessaan suunnitelma toimii ulkopuolisen rahoituksen ja investorien hakemisessa.

Kestäviä asuntoratkaisuja edistetään kehittämällä monistettava asumiskonsepti, joka tuo kaupunkiasumisen hyvät puolet maaseutualueelle. Konseptissa huomioidaan eri ikäluokkien asumistarpeet, kestävyys, yhteisöllisyys ja monistettavuus. Innovatiivisena tilaratkaisuna kokeillaan vuoden 2026 ajan yhteisöllistä työtilaa Ivalon Kultapiiskussa. Tila on kokeilu, jossa etätyöntekijät, matkailijat ja yrittäjät voivat kohdata ja toimia yhteisöllisesti. Tilassa voidaan järjestää yrittäjätapaamisia ja koulutuksia.

Elinkeinorakenteen vahvistaminen ja monipuolistaminen -tavoitteessa keskitytään vuonna 2026 audio-visuaalisten tuotantojen houkutteluun Inariin. Tuotannot mahdollistavat paikallisille eri toimialojen yrityksille lisää toimeksiantoja ja työllistävät paikallisia asukkaita monenlaisiin tehtäviin. Lapin elokuvakomissio on toiminut Tunturi-Lapin kehitys ry:n alaisuudessa 2025 vuoden alusta lähtien ja sen toimintaa edelleen vakiinnutetaan ja kehitetään. Tuotantojen edistämiseksi Inarin kunnalla on tuotantokannustin, joka on maksuhyvitys kunnan alueella syntyneisiin tuotannon kustannuksiin. Lisäksi uutena kokeiluna on paikallisen tarinan säilyttämiseen ja tuotantojen käsikirjoitus sekä luontivaiheeseen varattu 10 000 euroa, joka käytetään edistämään tuotantojen sijoittumista Inariin. Elinkeinoseminaari keskittyy vuonna 2026 av-tuotantoihin ja niiden ekosysteemiin.

Muihin elinvoimaa lisääviin avustuksiin on varattu 16 000 euroa kunnan elinvoimaa edistäviin uusiin tapahtumiin, toimintaan ja innovatiivisiin kokeiluihin. Avustusta myönnetään yhteisöille hankkeisiin ja kokeiluihin, jotka luovat uudenlaista toimintaa ja tapahtumia Inariin tukemaan asukkaiden hyvinvointia ja/tai lisäävät kunnan elinvoimaisuutta. Tästä hausta ei myönnetä avustuksia yhteisöjen ja yhdistysten tavanomaiseen, pysyväisluonteiseen toimintaan tai vakiintuneisiin tapahtumiin.

Osaavan työvoiman saanti -tavoitteessa keskitytään yritysten kansainvälisen rekrytointiosaamisen lisäämiseen ja tehdään Inarista houkutteleva paikka asettautua kotimaiselle ja ulkomaiselle työvoimalle. Vuoden aikana osallistutaan erilaisiin kv-työllistämistä edistäviin tapahtumiin ja järjestetään muuttajailtoja Inariin asettautumisen tueksi. Muita yhteisöllisyyttä lisääviä tapahtumia ovat mm. Hyvinvointipäivä ja joulunavajaiset, sekä muut kunnan eri toimialojen yhteistyössä toteuttamat tapahtumat. Nuorten kotiseutuidentiteettiä vahvistetaan järjestämällä koulutus- ja työelämämessut. Lisäksi nuorten kesätyöllistymistä tuetaan. Edunvalvonnassa keskitytään peruspalveluiden turvaamiseen ja käydään keskustelua valtion toimijoiden kuten Vero- ja hallinnon ja Migrin kanssa palveluiden saatavuudesta. Oppisopimustukea varataan 20 000 euroa vuodelle 2026.

Kuntamarkkinointimateriaali on uusittu vuoden 2025 syksyllä, joten erilaisten kuntamarkkinointikampanjojen suunnittelu on mahdollista. Kohderyhmänä pidetään paluumuuttajia. Inarin kunta on päättänyt Pohjois-Lapin muiden kuntien kanssa kolmevuotisesta opintolainahyvitys-kokeilusta, johon varataan vuodelle 2026 60 000 euroa.

Vastuullinen ympärivuotinen matkailu -tavoitetta edistetään yhteistyössä Lapland North Destinations Oy:n kanssa. Matkailun ja muiden toimialojen välistä yhteistyötä lisätään verkostoitumistapahtumilla. Matkailuneuvontaa jatketaan yhteistyössä kumppaneiden kanssa ja kehitetään digitaalista neuvonta-alustaa. Tapahtumien järjestämistä tuetaan koulutuksilla ja laatimalla tapahtumajärjestäjien opas. Lisäksi vuoden aikana pilotoidaan kahdeksan tapahtumaa, jotka ovat osa Inari 150-juhlavuotta. Tapahtumilla lisätään vetovoimaa myös kylämatkailuun.

Luontolähtöiset pohjoiset elinkeinot -tavoitetta edistetään osallistumalla Leader- ja ns. Kalaleader -toimiin yhteistoimintasopimusten mukaisesti rahoituskahdella 2022–2027. Yhteistyötä tiivistetään Saamelaiskäräjien elinkeino- ja oikeuslautakunnan sekä Saamelaisalueen koulutuskeskuksen kanssa etenkin saamelaiselinkeinojen kehittämiseksi. Luonnontuotealan ekosysteemin kehittämiseen etsitään hankerahoitusta.

Toimivat työvoima- ja yrityspalvelut -tavoitteessa jatketaan yhteistyötä työllisyysalueen ja Ivalon te-palveluiden kanssa. Inarin kunta tuottaa yritysneuvontaa omana omaa toimintana. Yritys- ja kehittämisspalvelut markkinoi eri tahojen lyhytkoulutuksia ja tilaisuuksia sekä tarvittaessa järjestää myös itse yrityksille lyhytkoulutuksia ja -kursseja.

Saavutettavuus -tavoitteessa tehdään edunvalvontatyötä lentoliikenneyhteyksien lisäämiseksi, turvallisen tie- ja reittiverkoston kehittämiseksi sekä kevyen liikenteen turvallisuuden parantamiseksi. Inarin kunnalla on kilpailutetut ostopalvelusopimukset asiointiliikennereiteistä Inarin kunnan alueella. Saavutettavuuteen on talousarviossa varattu 90 000 euroa markkinointiyhteistyöhön erityisesti ympärivuotisuutta tukevien reittien edistämiseen. Ivalo-Inari-Ivalo joukkoliikennekokeilu päättyy kesäkuussa 2026. Jatkotarvetta arvioidaan käyttäjämäärään ja -kokemuksiin perustuen.

Digitaalisuuden ja vastuullisuuden lisäksi poikkileikkaavana teemana on kansainvälisyys, jota toteutetaan kaikissa edellä mainituissa tavoitteissa. Norjan ja erityisesti Etelä-Varangin kunnan kanssa yhteistyötä tiivistetään toimenpidesuunnitelmalla.

Talousarvion toimintatulojen osuus perustuu vuosittain vaihtelevaan hankerahoitukseen. Hankerahoituksen osuus vaihtelee saatavasta rahoituksesta ja hankkeiden etenemisestä riippuen. Hanketoimisto-ajatusta jatketaan ja kehitetään. Hankerahoitus on kunnan ulkopuolelta tulevaa toimintatuloa ja sitä hyödynnetään kuntastrategian painopisteiden ja elinvoiman edistämiseen.

Yritys- ja kehittämispalveluiden budjetoituja kuluja ovat mm. Lapland North Destinations Oy:n 250 000 euron ostopalvelusopimus, maksuosuuden Leader Pohjoisin Lappi ry 60 000 euroa, Lapin Kalaleader 7000 euroa, Pohjois- ja Itä-Lapin työllisyysalue 843 000 euroa ja Lapin elokuvakomissio 23 000 euroa. Lisäksi kunnan maksusuuteen työttömyysturvasta on varattu 469 000 euroa ja av-tuotantokannustimeen 130 000 euroa.

Vuonna 2026 yritys- ja kehittämispalveluissa jatkuvat seuraavat jo rahoituspäätöksen saaneet omat hankkeet:

- GENGREEN - kansainvälinen ekologisen naisyrittäjyyden koulutushanke
- Kestävän matkailun yritysekosysteemin kehittämien Ivalossa ja Saariselällä
- Kilpailukykyä kestävästä ja älykkäästä asumisesta: Inarin ja Muonion kuntien yhteisöllisen asumisen hanke
- Elämysten Inari - tapahtumilla elinvoimaa
- Inarin turvalliset kylät
- Inari turvalliset kylät investointihanke

Suunnitteilla on hakea rahoitusta mm. seuraaviin hanketeemoihin: sotahistorian hyödyntäminen matkailussa, AV- ja pelialan kehittäminen sekä luontolähtöisten pohjoisten elinkeinojen ekosysteemin kehittäminen. Uusia hankkeita suunnitellaan tarvittaessa kunnan tai yritysten tarpeiden pohjalta.

Yritys- ja kehittämispalvelut ovat tarvittaessa mukana muiden ulkopuolisten hankehallintojen kuten Lapin liiton, Lapin yrittäjät ry:n, Lapin Ammattikorkeakoulun, muiden Lapin kuntien ja Leader Pohjoisin Lappi ry:n hankkeissa kuntarahoitusosuudella, partnerina tai ohjausryhmän jäsenenä.

Vuonna 2026 yritys- ja kehittämispalveluissa työskentelee vakituisesti neljä henkilöä ja hankehenkilökuntaa vaihdellen.

Tavoitteet:

Elinvoima – Elinkeinojen monipuolistaminen ja ympärivuotisuuden lisääminen

Toiminnallinen tavoite	Toimenpide	Mittari
Investointien edistäminen	Investointien edistäminen: 1. Yhteisen tahtotilan määrittely tavoiteluille investoinneille, asunto- ja toimitilainvestointien edistäminen, toimitilojen tarjonnan lisääminen ja kiinteistöjen monipuolinen käyttö - kehittämällä yhteistyötä yritys- ja kehittämispalveluiden, teknisen osaston, Kiinteistökehitys InLike Oy:n ja Inarin Vuokra-asunnot Oy:n kanssa. Edistämispalaverit neljännesvuosittain. 2. Älykäs yhteisöllisen asumisen konsepti	Yhteistyötapaamisten määrä: Tavoite 4,0 Älykäs yhteisöllisen asumisen konsepti valmis (kyllä/Ei): Tavoite 1,0
Elinkeinorakenteen vahvistaminen ja monipuolistaminen	Uusien yritysten houkuttelu alueelle: AV-tuotannot 1. Tuotantokannustimen täysimääräinen käyttö (tuotannot käyttävät alueella 850 000–1.3 milj. euroa) 2. Koulutusyhteistyön vahvistaminen mm. SAKK:n medialinjan ja Lapin Yliopiston kanssa.	1. Kyllä/Ei: Tavoite 1,0 2. Kyllä/Ei: Tavoite 1,0
Vastuullinen ympärivuotinen matkailu	Matkailun kehittämisohjelma luo suuntaviivoja kehittämiselle	Matkailun kehittämisohjelma tehty Kyllä/Ei: Tavoite 1,0
Toimivat työvoima- ja yrityspalvelut	TE-palveluiden vakiinnuttaminen ja kehittäminen	Kyllä/ Ei: Tavoite 1,0

Vuoden 2026 hyvinvoinnin, terveyden ja turvallisuuden edistämisen tavoitteet ja toimenpiteet		
Hyvinvoinnin, terveyden ja turvallisuuden edistämisen tavoite	Toimenpide	Mittari
Nuoret aikuiset ja työikäiset löytävät Inarin harrastus- ja järjestötoiminnan	Hyvinvointipäivän valmistelu yhteistyössä vapaa-aikatoimen, järjestöyhdyshenkilön ja nuorisovaltuuston kanssa, jotta tapahtumassa saadaan tuotua nuorille ja nuorille aikuisille suunnattua harrastustoimintaa esiin.	Vuosittain järjestetty Hyvinvointipäivä-tapahtuma.
Kuntaan muuttavat uudet kuntalaiset löytävät kunnan vapaa-ajanpalvelut ja osallistumismahdollisuudet	Osallisuus- ja tervetulo-ohjelman toimenpiteet huomioidaan toimialojen talous- ja toimintasuunnittelussa Yhteisöllisyyden lisääminen eri tavoin, mm. uusasukasillat	Talous- ja toimintasuunnitteluun sisällytetyt toimenpiteet Järjestetyt tilaisuudet
Tuetaan työperäisten ja muiden maahanmuuttajien asettautumista Inariin	Sujuvasti arktiseen elämään -hankkeessa kehitetystä palvelupolusta tiedottaminen huomioiden myös kansainväliset asiakkaat	Sujuvasti arktiseen arkeen -hankkeen toimenpiteiden toteutuminen
Inarin kylien viihtyisyyden ja turvallisuuden parantaminen	Toteutetaan Inarin kylien turvallisuus -hanke; Tuetaan kylien viihtyisyyden ja turvallisuuden parantamisen toimenpiteitä kylien neuvoston toiminnan kautta.	Hankkeen toimenpiteiden toteutuminen
Inarin alueen matkailun ja kunnan toiminnan kehittäminen kestävän kehityksen näkökulma huomioiden	Elämysten Inari, tapahtumilla elinvoimaa -hankkeelle rahoituksen hakeminen	Hankkeiden toimenpiteiden toteuttaminen

3.4 Kehittämis- ja yhteistyöhankkeet

Toiminta-ajatus:

Kehittämis- ja yhteistyöhankkeisiin varataan määrärahat kunnan osuuksiin yritystoiminnan, palvelujen, työllisyyden, toimialojen yhteisiin avustuksiin ja muihin kehittämis- ja yhteistyöhankkeisiin valtuuston hyväksymän elinvoimaohjelman tavoitteiden mukaisesti. Keskeisenä tavoitteena on turvata valtuuston eri suunnitelmissa ja ohjelmissa asettamien yleiset, yritystoimintaan, palveluihin, työllisyyteen ja muuhun toimintaan asetettujen tavoitteiden toteuttaminen.

Talous (1 000 €)	TP 2024	MTA 2025	TA 2026	Muutos%	TS2027	TS2028
Toimintatuotot	116	251	251	0,00 %	251	251
Toimintakulut	- 418	- 493	- 453	-8,17 %	- 455	- 458
Toimintakate	- 302	- 243	- 203	-16,59 %	- 204	- 207

Tunnusluvut	TP2024	TA2025	TA2026
Toimintakate (nettokustannukset) €/asukas	- 42	- 34	-28

Talousarvion perustelut:

Kunnanhallitus päättää määrärahan jaosta erillisen, laaditun käyttösuunnitelman perusteella.

Määrärahasta maksetaan toiminta-avustusta Saamelaismuseo Siidalle (50 000 euroa). Toiminta-avustuksen perusteena ovat mm. museon lakisääteiset tehtävät, kestävän matkailun edistäminen, kuntanäkyvyys sekä yhteistyö saamelaisen kulttuuriympäristökasvatuksessa varhaiskasvatuksen ja peruskoulun kanssa.

Määrärahaan sisältyvät toimialojen yhteiseen avustushaku (110 000 euroa), Saariselän reitistöjen ylläpito (140 000 euroa).

Määrärahaan sisältyy myös yleiskaavoituksesta aiheutuvat kulut (30 000 euroa) sekä kunnan maksuosuus Pohjois-Lapin alueyhteistyön kuntayhtymän kuntien välisen sopimuksen mukaisesti (52 000 euroa). Lisäksi määrärahaa on varattu yksityisteiden kunnossapidon tukemiseen (kunnan osuus 20 000 euroa/v) sekä Lappi-brändi -hankkeeseen (kunnan osuus 1 200 euroa). Irrotusmäärärahaa on varattu 50 000 euroa ennalta suunnittelemttomiin menoihin. Tulot muodostuvat pääosin maanmyyntivoitoista.

Tavoitteet:

Luonto – Luonnon kestävä käyttö

Toiminnallinen tavoite	Toimenpide	Mittari
Ohjatut ja merkityt reitistöt	Saariselän reitistöjen ylläpito huomioiden sekä paikallisten että matkailijoiden tarpeet säilyttäen koskemattomaa luontoa ja keskittäen reitistöjä	Palautteet reittien kunnosta (yhteenveto kauden jälkeen)

Saamelaisuus – Saamen kielten vahvistaminen ja kulttuurin edistämisen tukeminen

Toiminnallinen tavoite	Toimenpide	Mittari
Saamelaisuus on arvokas osa inarilaista arkea	Kunnan toiminta-avustus saamelaisen kulttuurin edistämiseen Saamelaismuseum Siidalle	Toteutunut/ei toteutunut

Hyvä elämä – Sosiaalisesti kestävä kasvu

Toiminnallinen tavoite	Toimenpide	Mittari
Kylien tukeminen	Kyläyhdistysten avustusten oikeudenmukainen jakaminen (aktiivisuuskriteerit)	Palautteet